

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura v době romantismu a národního obrození

Tematická oblast	Český jazyk - literatura
Datum vytvoření	22. 6. 2013
Ročník	2. nebo 3. ročník čtyřletého, 6. nebo 7. ročník osmiletého gymnázia
Stručný obsah	Doplňování údajů do tabulky, literární ukázky, test
Způsob využití	Opakování na konci nebo začátku školního roku
Autor	Mgr. Jana Kolajová
Kód	VY_32_INOVACE_15_CKOL05

Doba	Významné události	Literatura
1800	napoleonské války bitva u Slavkova (1805) bitva u Waterloo (1815) romantismus	G. G. Byron (1788 - 1824): Childe Haroldova pouť (ang.) P. B. Shelley (1792 - 1822): Odpoutaný Prométheus (....) W. Scott (1771 - 1832): Ivanhoe (ang.) A. S. Puškin (1799 - 1837): Evžen Oněgin (rus.) M. J. Lermontov (1814 - 1841): (rus.) M. J. Lermontov: (rus.) A. Mickiewicz (1798 - 1855): Dziady (.....) H. Heine (1797 - 1856): Kniha písní (....) Stendhal (1783 - 1842): Červený a černý (fr.) V. Hugo (1802 - 1885): Legenda věků (fr.) V. Hugo: Chrám Matky Boží v Paříži (fr.) E. A. Poe (1809 - 1849):

1800	Josef II. (1780 – 90) české národní obrození zavedení povinné školní docházky u nás (1805) založení Českého muzea (1818) vznik písně Kde domov můj (1834) revoluční rok 1848 v Evropě vláda Františka Josefa I. (1848 – 1916) zrušení poddanství v Rakousku a Uhrách (1848) historie: G. Dobner († 1790) F. M. Pelcl († 1801) Česká expedice V. M. Krameria Kramerusovy c. k. pražské poštovské noviny (od 1789)	K. H. Mácha (1810 - 1836): Máj (čes.) Josef Dobrovský (1753 – 1829): Dějiny českého jazyka a literatury (.....) J. Dobrovský: Podrobná mluvnice češtiny (.....) J. Dobrovský: Německo-český slovník J. Dobrovský: Základy jazyka staroslověnského (....) V. Thám: Básně v řeči vázané (1785) A. J. Puchmajer: Sebrání básní zpěvů (1795 - 1797)
------	---	---

1800	<divadlo: </divadlo: 1738 v Kotcích 1783 Nosticovo (později Stavovské) divadlo 1786 – 89 Bouda Bachova absolutistická vláda (1851 – 1859)	Prokop Šedivý (1764 – asi 1800) Václav Thám (1765 – 1816) V. K. Klicpera (1792 - 1859): Rohovín čtverrohý, Divotvorný klobouk, Hadrián z Římsů Rukopis královédvorský (1817) Rukopis zelenohorský (1818) Josef Jungmann (1773 – 1847): Slovník česko-německý J. Jungmann: Slovesnost J. Jungmann: Historie literatury české P. J. Šafařík (1795 – 1861): Slovanské starožitnosti František Palacký (1798 – 1876): Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě
------	---	---

		Ján Kollár (1793 – 1852): Slávy dcera
		F. L Čelakovský (1799 – 1852) Ohlas písní ruských
	almanach Máj (1858) opera Prodaná nevěsta B. Smetany (1866) položení základního kamene Národního divadla (.....) francouzsko-pruská válka (1870 – 71) vyhlášení německého císařství (1871) otevření Národního divadla (....., 1883)	F. L. Čelakovský: Ohlas písní českých

ÚKOLY

Doplňte údaje na vynechaných místech (časový údaj, křestní jméno autora, jazyk, stručný obsah díla, jeho hlavní myšlenku)!

Vysvětlete pojmy: romantismus, absolutismus, falzifikát!

TEST

1. Celá literatura česká na tři hlavní části se rozvrhuje, z nichž první čili stará od počátku svého až do r. 1620; druhá čili prostřední odtud až do r. 1774, a poslední čili nová od toho roku až do našich časů se vztahuje.

Určete autora úryvku a název díla!

2. Aj, zde leží zem ta, před okem mým slzy ronícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev.

Stůj, noho, posvátná místa jsou kamkoli kráčíš,
k obloze, Tatry synu, vznes se, vyvýše pohled.

Neb raději k velikému přichyl tomu tam se dubisku,
jež vzdoruje zhoubným až dosaváde časům.

Určete autora úryvku a název díla!

3. Oj za horami, za vysokými,
za těmi lesy, za hustými,
a za lesy hustými lichvinskými
vyletoval jasný, mladý sokol
na rychlých křídlech až pod oblaky,
a za tím sokolem tři jestřábi,
tři zbojci-jestřábi jsou se hnali;
oni sokola obletovali,
oni k sokolu doletovali,
ostré zobce mu do těla zatínali,
až jsou oni sokola k zemi strhli,
a strhnuvše tak do smrti ubili.

Určete autora úryvku a název díla!

4. Večer před svatým Janem
mluví sestra s Tomanem:
„Kam pojedíš, bratře milý,
v této pozdní na noc chvíli
na koníčku sedlaném,
čistě vyšperkovaném?“

Určete autora úryvku a název díla! Jakou formu má skladba?

5. Childe Haroldova pouť je:

A. román
B. moderní epos
C. lyrická balada

6. V Evženu Oněginovi vystupuje:

A. Chlestakov
B. Lenskij
C. Čičikov

7. Doplňte názvy děl:

A. Kartouza
B. Kavkazský
C. naší doby

8. Doplňte jména:

A. Jakob a Wilhelm
B. Ľudovít
C. ... Botto

9. Ohlasová poezie:

A. napodobuje lidovou poezii
B. ohlašuje nové formy
C. je ohlasem na básníkovu tvorbu

10. Přiřadte fáze národního obrození k uměleckým směrům:

A. 1. fáze	a. preromantismus
B. 2. fáze	b. romantismus
C. 3. fáze	c. klasicismus
D. 4. fáze	d. přechod od romantismu k realismu

ŘEŠENÍ

Doba	Významné události	Literatura
1800	napoleonské války bitva u Slavkova (1805) bitva u Waterloo (1815) romantismus	George Gordon Byron (1788 - 1824): Childe Haroldova pouť (ang.) Percy Bysshe Shelley (1792 - 1822): Odpoutaný Prométheus (ang.) Walter Scott (1771 - 1832): Ivanhoe (ang.) Alexandr Sergejevič Puškin (1799 - 1837): Evžen Oněgin (rus.) Michail Jurjevič Lermontov (1814 - 1841): Hrdina naší doby, román a (rus.) M. J. Lermontov: Démon, básnická poema (rus.) Adam Mickiewicz (1798 - 1855): Dziady (pol.) Heinrich Heine (1797 - 1856): Kniha písní (něm.) Stendhal (1783 - 1842): Červený a černý (fr.) Victor Hugo (1802 - 1885): Legenda věků (fr.) V. Hugo: Chrám Matky Boží v Paříži (fr.) Edgar Allan Poe (1809 - 1849): Havran (ang., báseň)

1800	Josef II. (1780 – 90) české národní obrození zavedení povinné školní docházky u nás (1805) založení Českého muzea (1818) vznik písně Kde domov můj (1834) revoluční rok 1848 v Evropě vláda Františka Josefa I. (1848 – 1916) zrušení poddanství v Rakousku a Uhrách (1848) historie: Gelasius Dobner († 1790) František Martin Pelcl († 1801) Česká expedice Václava Matěje Krameria Krameriusovy c. k. pražské poštovské noviny (od 1789)	Karel Hynek Mácha (1810 - 1836): Máj (čes.) Josef Dobrovský (1753 – 1829): Dějiny českého jazyka a literatury (něm.) J. Dobrovský: Podrobná mluvnice češtiny (něm.) J. Dobrovský: Německo-český slovník J. Dobrovský: Základy jazyka staroslověnského (lat.) Václav Thám: Básně v řeči vázané (1785) Antonín Jaroslav Puchmajer: Sebrání básní zpěvů (1795 - 1797)
------	--	--

1800	divadlo: 1738 v Kotcích 1783 Nosticovo (později Stavovské) divadlo 1786 – 89 Bouda Bachova absolutistická vláda (1851 – 1859)	Prokop Šedivý (1764 – asi 1800) Václav Thám (1765 – 1816) Václav Kliment Klicpera (1792 - 1859): Rohovín čtverrohý, Divotvorný klobouk, Hadrián z Římsů Rukopis královédvorský (1817) Rukopis zelenohorský (1818) Josef Jungmann (1773 – 1847): Slovník česko-německý J. Jungmann: Slovesnost J. Jungmann: Historie literatury české Pavel Josef Šafařík (1795 – 1861): Slovanské starožitnosti František Palacký (1798 – 1876): Dějiny národu českého v Čechách i v Moravě
------	---	--

		Ján Kollár (1793 – 1852): Slávy dcera
		František Ladislav Čelakovský (1799 – 1852) Ohlas písní ruských
		F. L. Čelakovský: Ohlas písní českých
	almanach Máj (1858)	
	opera Prodaná nevěsta B. Smetany (1866)	
	položení základního kamene Národního divadla (1868)	
	francouzsko-pruská válka (1870 – 71)	
	vyhlášení německého císařství (1871)	
	otevření Národního divadla (1881 , 1883)	

Poznámka k řešení pracovních listů: stručný obsah díla, jeho hlavní myšlenka, vysvětlení pojmů - individuální řešení.

Řešení testu

- 1. J. Jungmann: Historie literatury české**
- 2. J. Kollár: Sláva dcera**
- 3. F. L. Čelakovský: Ohlas písní ruských**
- 4. F. L. Čelakovský: Ohlas písní českých, balada**
- 5. B**
- 6. B**
- 7. A. Kartouza parmská**
 - B. Kavkazský zajatec**
 - C. Hrdina naší doby**
- 8. A. J. a W. Grimmové**
 - B. Ľudovít Štúr**
 - C. Ján Botto**
- 9. A**
- 10. Ac**
 - Ba**
 - Cb**
 - Dd**

Literatura

Sochrová, Marie: Literatura v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 2002,
ISBN 80-7200-332-1

Sochrová, Marie: Čítanka I k Literatuře v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 1999,
ISBN 80-7200-310-0

Sochrová, Marie: Čítanka II k Literatuře v kostce, Fragment, Havlíčkův Brod 2000,
ISBN 80-7200-383-6

Černíková, Jitka: Literatura 1, část 2 Dějiny literatury, Trizonia, Praha 1991,
ISBN 80-900953-9-9